č. j.: 2 A 1046/2002 – OL – 16

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K
J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila, soudců JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně **J. D.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 1. 2002, č. j. xxx,

t a k t o :

I. Žaloba se **z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 11. 1. 2002, č. j. xxx, byla zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945. Tuto žádost žalobkyně uplatnila jako sirotek po účastníku národního boje za osvobození – otci J. Č., nar. dne xxx 1905, který byl v období od 15. 3. 1939 do 12. 10. 1941 účastníkem domácího hnutí a v období od 13. 10. 1941 do 17. 10. 1941 československým politickým vězněm. Žalovaná odůvodnila své rozhodnutí tím, že otec žalobkyně zemřel při odbojové činnosti uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb., na niž se zákon č. 261/2001 Sb. nevztahuje. Dalším

důvodem, pro který žalovaná žádost žalobkyně zamítla, byla skutečnost, že matka žalobkyně M. Č. nepadla při národním boji za osvobození ani nezemřela dříve než J. Č.

Proti uvedenému rozhodnutí žalované podala podle § 7 odst. 4 zák. č. 261/2001 Sb. žalobkyně včas opravný prostředek k Vrchnímu soudu v Olomouci, ve kterém namítá, že je velmi nespravedlivé, že na odškodnění nemají nárok ti, kteří nejvíce doplatili na nacistické řádění, ti občané, jejichž nejbližší byli umučeni, postříleni a popraveni, protože měli odvahu postavit se proti bezpráví.

Žalovaná ve vyjádření k opravnému prostředku poukázala na právní úpravu možnosti poskytnutí jednorázové peněžní částky sirotkům po účastníku národního boje za osvobození a zdůraznila, že na přiznání jednorázové částky pro československé politické vězně se vztahuje zákon č. 217/1994 Sb. a že matka žalované zemřela až v roce 1989. Žalobkyně tak podle žalované není oprávněnou osobou ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., a proto žalovaná navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Uvedená právní věc vedená u Vrchního soudu v Olomouci pod sp. zn. 2 A 1046/2002 byla tímto soudem postoupena Nejvyššímu správnímu soudu s poukazem na § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.). Podle uvedeného ustanovení věci správního soudnictví, v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti s. ř. s. (do 1. 1. 2003) a v nichž byla dána věcná příslušnost k řízení vrchním soudům nebo Nejvyššímu soudu, převezme a dokončí Nejvyšší správní soud.

Podle § 129 odst. 2 s. ř. s. postupuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. (řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu). Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto podaný opravný prostředek posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. O této skutečnosti, stejně jako o možnosti navrhnout důkazy k prokázání žalobních námitek (žalobních bodů), byli účastníci poučeni. Účastníci dále souhlasí, aby řízení ve věci samé bylo dokončeno bez nařízení jednání.

Nejvyšší správní soud neshledal žalobu důvodnou.

Podle § 1 odst. 2 zák. č. 261/2001 Sb. se tento zákon vztahuje i na děti, jejichž oba rodiče jako účastníci národního boje za osvobození padli nebo jeden z rodičů jako účastník národního boje za osvobození v národním boji za osvobození padl a druhý z rodičů v té době již nežil, pokud ke dni úmrtí později zemřelého rodiče nedosáhly věku 18 let.

Otec žalobkyně J. Č. byl účastníkem národního boje za osvobození jako účastník domácího hnutí i jako československý politický vězeň, což žalobkyně prokázala osvědčením Ministerstva obrany podle § 8 zák. č. 255/1946 Sb. ze dne 28. 1. 1970. Podle tohoto osvědčení byl J. Č. popraven dne 17. října 1941. Současně se zde uvádí, že byl účastníkem domácího odboje od 15. března 1939 do 12. října 1942. Posledně uvedené datum je zřejmou nesprávností, kterou Nejvyšší správní soud posoudil na základě ostatních údajů obsažených v osvědčení, zejména data jeho smrti a navazujícího uznání jak československého politického vězně v období od 13. října 1941 do 17. října 1941. Z těchto údajů jednoznačně vyplývá, že J. Č. byl účastníkem domácího hnutí do 12. října 1941. Zákon č. 261/2001 v § 1 odst. 2 vyžaduje, aby rodič žadatele zemřel jako účastník národního boje za osvobození ve smyslu

tohoto zákona. Tento pojem je definován v odst. 1 uvedeného ustanovení, z kterého vyplývá, že do něj není zahrnut pojem československého politického vězně podle § 1 odst. 1 bod 1 písm. g) zákona č. 255/1946 Sb. Podle osvědčení podle § 8 téhož zákona, které předložila žalobkyně, padl J. Č. jako československý politický vězeň, nikoli jako účastník domácího hnutí, a tak nepadl jako účastník národního boje za osvobození ve smyslu zákona č. 261/2001 Sb. Další předepsanou podmínkou je i to, aby oba rodiče padli jako účastníci národního boje za osvobození nebo takto padl jeden z rodičů a druhý v té době již nežil. Ze spisu však jednoznačně vyplývá, že matka žalobkyně M. Č. zemřela xx 10. 1989.

Žalobkyně tak nesplňuje ani jednu z uvedených podmínek pro získání nároku na jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb. a žalovaná proto nepochybila, když její návrh na poskytnutí této částky zamítla. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout, když v postupu České správy sociálního zabezpečení nebyla shledána nezákonnost.

Zákon č. 261/2001 Sb. nemůže napravit všechno bezpráví, které se událo po dobu nacistické okupace Československa. Tento zákon přiznává jednorázovou peněžní částku vedle účastníků národního boje za osvobození pouze určitým přesně popsaným skupinám blízkých osob, i když je zřejmé, že další osoby, které v této době v individuálních případech podobně trpěly, zůstaly opomenuty. Jelikož není možné posuzovat nárok na jednorázovou peněžní částku podle individuálního utrpení, je nutné vycházet z podmínek, které jsou upraveny v daném zákoně. Mezi těmito podmínkami pro poskytnutí jednorázové peněžní částky je i úmrtí obou rodičů jako účastníků národního boje za osvobození nebo takové úmrtí jednoho a dřívější úmrtí druhého z rodičů. Tuto podmínku však žalobkyně nesplňuje. Proto bylo rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Účastníkům nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, když žalobkyně neměla v řízení úspěch a žalované (správnímu orgánu), která by podle výsledku řízení měla na náhradu nákladů právo, podle obsahu spisu náklady řízení nevznikly (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2003

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu